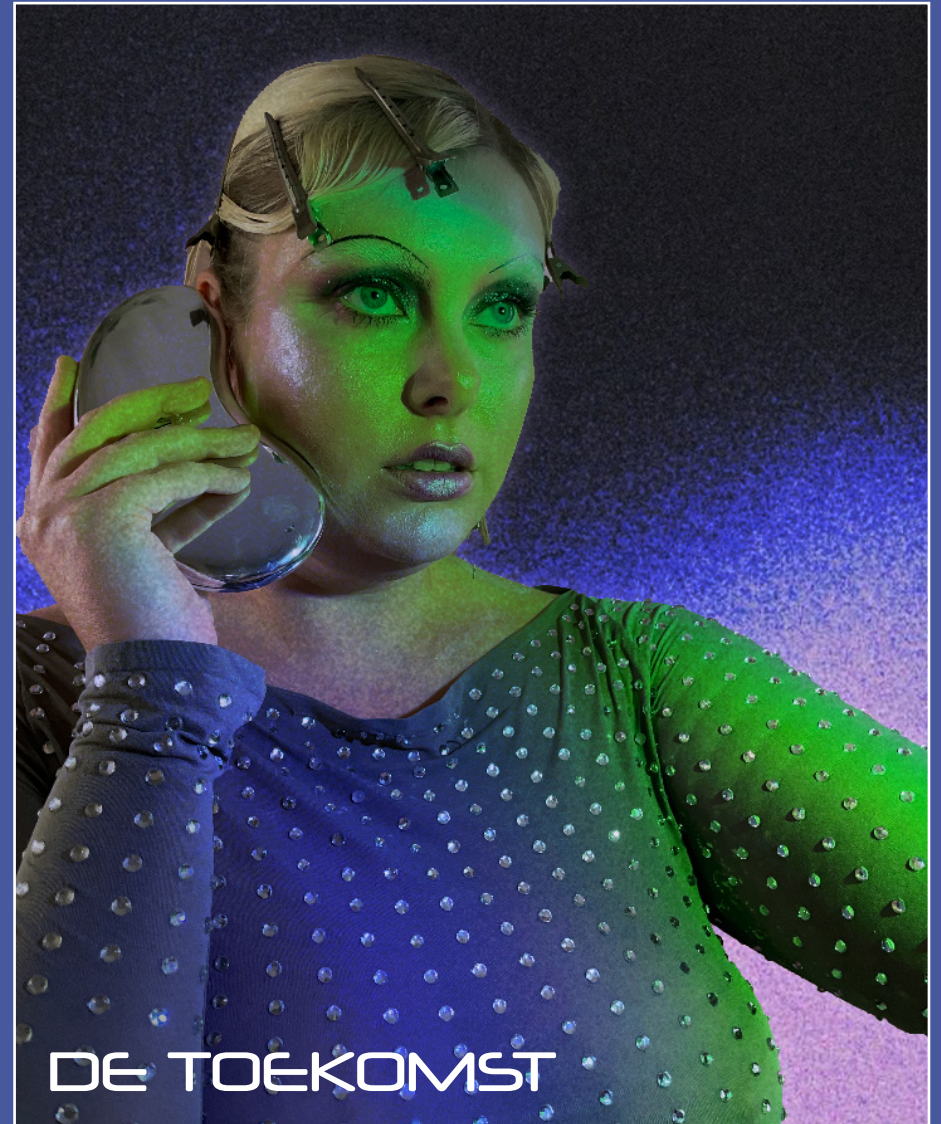

DEAD POETS

MAGAZINE

DEAD POETS
MAGAZINE

EDITIE #5 WINTER 2026 | LITERAIR TIJDSCHRIFT

INHOUD

2	WOORD VAN DE REDACTIE
3	GEDICHT Dus ik probeer Door Dara Bazelet
5	ESSAY De toekomst door de blik van nu Door Jelle Havermans Illustratie door Jean-Marc Côté
9	TIPS Cinema over de toekomst Door Liz van den Brink en Jelle Havermans
13	FOTOGRAFIE Futuristische make-up Looks en fotografie van Ashley Duijveman
17	GEDICHT Rood zand Door Corianne Oosterbaan Illustratie door Jelle Havermans
19	INTERVIEW Leonie Dams De toekomst van literatuurkritiek Door Liz van den Brink en Jelle Havermans
25	KORT VERHAAL Er komen andere tijden Door Anouk Bosch Illustratie door Loes Lawrie
31	TIPS Literatuur over de toekomst Door Liz van den Brink en Jelle Havermans
35	DANKWOORD
36	OPROEP

Dead Poets Magazine
Editie #5 - De toekomst
Winter 2026

Alle informatie en beeldmateriaal uit dit tijdschrift zijn eigendom van Dead Poets Magazine en de betreffende auteur/maker. Zonder toestemming is het niet toegestaan om de informatie of beeldmateriaal uit dit tijdschrift openbaar te maken, te bewerken, gebruiken of verspreiden.

Dead Poets Magazine is een initiatief van Liz van den Brink en Jelle Havermans.

© Dead Poets Magazine, 2026

Beste lezer,

Leuk dat je de vijfde editie van Dead Poets Magazine hebt gesteund!

Dead Poets Magazine is een passie-project dat in de vorm van een thematisch tijdschrift drie keer per jaar verschijnt. Met het blad willen we ruimte bieden aan beginnende schrijvers en makers die een kans verdienen om gepubliceerd te worden.

Het literaire thema van dit nummer is DE TOEKOMST. We verzamelden werk van 'beginnende' schrijvers, dichters en makers die aan de slag gingen met het thema. Een divers nummer over AI, duizelingwekkende vooruitgang en hoe je mens blijft te midden van technologische ontwikkelingen.

Op de omslag van dit nummer staat Ashley Duijveman, die voor dit nummer twee op sciencefiction gebaseerde make-up looks ontwikkelde. De volledige fotoshoot kan je vinden op pagina's 10 t/m 13.

Veel liefs en leesplezier,

Jelle Havermans
& Liz van den Brink

WOORD VAN DE REDACTIE

Gedicht door Dara Bazelet

DUS IK PROBEER

Het werk van Dara Bazelet verscheen eerder in literaire tijdschriften zoals Liter, Vuurland, de Seizoenszine en in de Theaterkrant. Haar theaterteksten werden geselecteerd voor Shakespeare is Dead, ENTER Festival en Theater Na de Dam. Ze studeerde Writing for Performance (HKU) en volgt de master literatuurwetenschappen (UvA). Dara's werk richt zich vaak op complexe onderwerpen, onderzocht door een persoonlijke lens.

ik heb in weken geen gedicht bedacht
ik heb al die tijd alleen afgewacht

toneelteksten moeten nog
worden opgevoerd
scriptie moet nog
geschreven
ben al wel geïnterviewd
maar de opname ligt
op de planken

misschien toch iets zeggen
in de tussentijd
over politiek?
ik denk aan
Mark, Bas
Dick, Duk
Timmermans, Eickhout en Sparrentak

mijn gedicht moet daar niets van weten

dus ik probeer
te schrijven over liefde
of de herfst
over oorlog
en vrede
over God

God dondert:
waar was jij toen Ik de grondvesten van de aarde legde?

dus ik probeer
over het kleine
te schrijven - zoals een tandenborstel
iemand's kapotte fietsbel
of een nostalgische wandeling
door de Blokker

maar ik denk:
aan alles wat nog -
als mijn oeuvre zichzelf heeft geschreven
aan wat er dan zal gebeuren

de mensen die op straat zullen
fluisteren en wijzen
hoe ze me zullen loven en beroven
van mijn burgerlijk bestaan

en als ik daarover schrijf
verschijnen er
gouden paleizen op onvindbare bergtoppen
om mij heen lopen gevoelige mannen
met stevige zaakjes
en vrouwen met zachte wangen en
briljante woorden
die druiventrossen in mijn mond hangen

en de veelbelovende jeugd
komt onder mijn bomen wandelen
ik hoef alleen nog
advies te geven

DE TOEKOMST DOOR DE BLIK VAN NU

In 1900 werden er prenten gemaakt met de titel *En L'an 2000* (In het jaar 2000, red.), om te worden verspreid tijdens de wereldtentoonstelling in Parijs. De illustraties schetsen hoe men zich in die tijd de toekomst voorstelde. Ze zijn vandaag de dag vooral komisch en naïef; op een afbeelding stopt een docent bijvoorbeeld stapels boeken in een machine, die de kennis via koptelefoontjes rechtstreeks in de hoofden van leerlingen pompt. Op een andere prent rijdt een klein robotje op wieltes rond met een bezem om een houten vloer schoon te maken. Dat kennis grotendeels digitaal opgeslagen zou worden en de bezem enkele decennia later al grotendeels vervangen zou worden door de stofzuiger, kon de tekenaar zich niet voorstellen.

Terugblikken op deze tekeningen is vermakelijk, vooral omdat de kunstenaars de toekomst voorstelden met hun eigen tijdsbeeld als referentie. En dat is ze nauwelijks kwalijk te nemen: technologie heeft de afgelopen honderd jaar reusachtige sprongen gemaakt. Dat AI, de nieuwste 'grote' technologische vooruitgang, bij veel mensen onbehagen oproept, heeft alles te maken met de snelheid waarmee

de ontwikkeling zich voltrekt. Nog geen drie jaar geleden lachten we om de virale video waarin Will Smith spaghetti at, maar inmiddels staan socialmediaplatforms vol met AI-beelden en -video's die nauwelijks meer van echt te onderscheiden zijn.

Wie terugblik, ziet dat literatuur en film al meer dan een eeuw worstelen met het verbeelden van de toekomst. Net als bij de Franse illustraties uit 1900 wordt de creativiteit vaak beperkt door het wereldbeeld en de technologische staat van het heden. Hetzelfde gebeurt in talloze sciencefictionfilms. Soms levert dat in retrospectief charmante beelden op. Neem het dystopische universum van Ridley Scotts *Blade Runner* (1982), waarin cyborgs niet meer van mensen te onderscheiden zijn

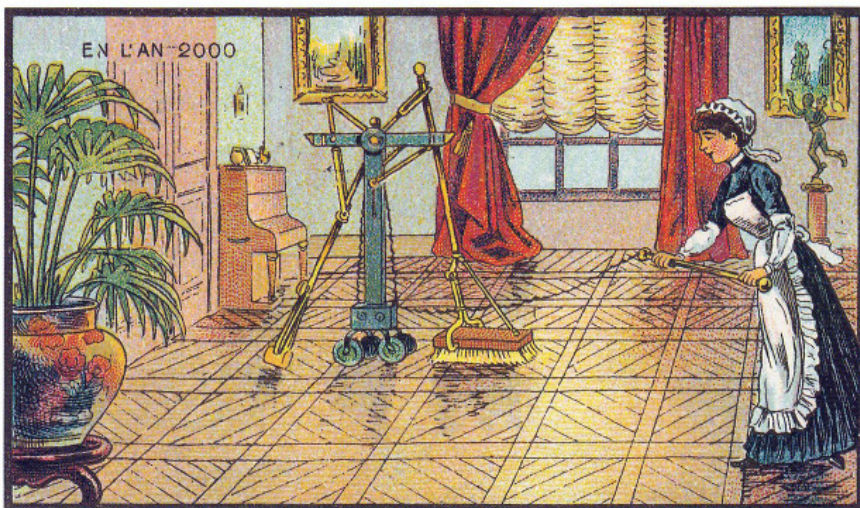
**“Wie terugblik,
ziet dat literatuur en
film al meer
dan een eeuw
worstelen met
het verbeelden
van de toekomst.”**

maar schermen nog altijd werken met gigantische pixels. Er zijn tal van voorbeelden van films met intrigerende concepten maar een thematische uitwerking die in retrospectief wat gedateerd overkomt. Vaker wel dan niet blijkt het lastig om de toekomst accuraat te voorspellen. Bovendien wordt onze visie op de toekomst gekleurd door de trends die ons op dat moment omringen.

Toch zijn er uitzonderingen, kunstwerken die precies, dan wel erg dicht bij de realiteit van ons technologische heden komen.

Een goed voorbeeld is Spike Jonze's *Her*, die voorspelde dat AI zich niet zozeer in fysieke robots zou manifesteren, maar in de intiemere vorm van een stem. Tijdens een recente vakantie in Italië sprak een vriend dagelijks met ChatGPT. Het AI-systeem reageerde met een warme vrouwenstem vanuit de speakers van zijn telefoon; om een parallel met *Her* kon ik niet heen.

Een ander voorbeeld is dramafilm *Marjorie Prime*, waarin een dementerende vrouw geconfronteerd wordt met een hologram van haar over-

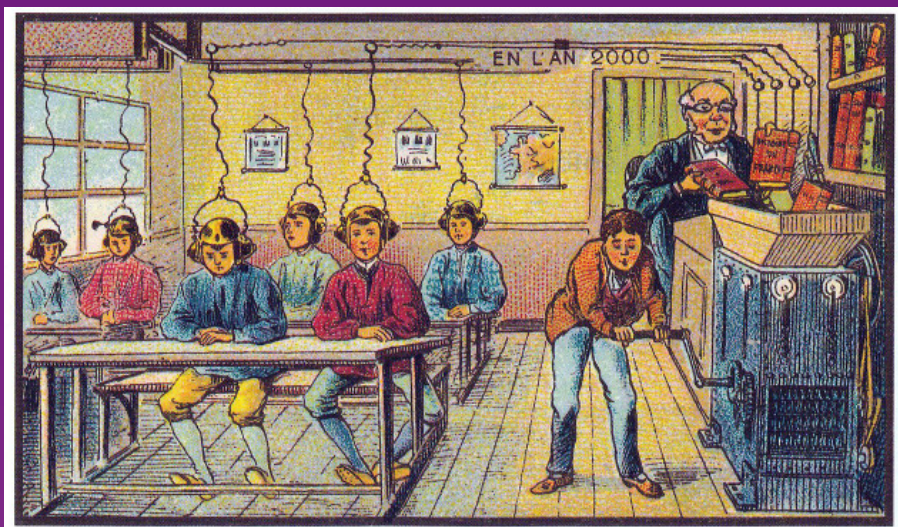

Electric Scrubbing

overleden man. Niet alleen voor drama, maar ook om ethische vragen te onderzoeken rondom rouwverwerking. Dat zo'n concept al even geen sciencefiction meer is, bewees een podcastaflevering van *VSR*, waarin ondernemer Perre van den Brink een expert inschakelt om met behulp van AI een digitale versie van zijn overleden moeder te creëren.

Een derde voorbeeld is de film *Friendship's Death*, van filmtheoreticus en regisseur Peter Wollen. In deze experimentele film beland een door AI-bestuurde robot (gespeeld door een jonge Tilda Swinton) in het hotel van een journalist die verslag doet van een Palestijnse oorlog. Het is wonderlijk toeval dat de twee hoofdthema's van deze film in het heden de krantenkoppen vullen. 'We could've made it this morning,' commentarieerde Swinton voorafgaande aan een vertoning in EYE in 2025, bijna veertig jaar na verschijnen.

Logischerwijs komen toekomstbeelden uit de literatuur, een non-visueel medium, vaker thematisch dicht bij de werkelijkheid. Dat heeft vast met het medium te maken: romanschrijvers zijn meestal minder visueel ingesteld dan scriptschrijvers. Toch zijn er ook boeken die de huidige tijd zowel inhoudelijk als esthetisch goed wisten in te schatten. George Orwells 1984 wordt regelmatig aangehaald sinds het aantreden van Trump en zijn ondermijning van de rechtsstaat. Een quote als "In a time of universal deceit – telling the truth is a revolutionary act," is zeer toepasselijk in tijden van 'fake news', 'AI-slop' en gereviseerde nieuwsmedia. Wat technologische apparatuur betreft, voorspelde George Orwell speech-to-text-technologie en het gebruik van drones, die in zijn boek omschreven worden als kleine helikopters die als voornaamste doel hebben om mensen in de gaten te houden.

Hoe onze toekomst eruit zal zien, valt nauwelijks te voorspellen. Net zoals men in de jaren tachtig de opkomst van de smartphone niet kon voorzien, zo beperkt ook nu onze blik zich tot de uitvindingen die al gewoon voor ons geworden zijn. In de toekomst van VR-brillen geloof ik persoonlijk niet. Grootschalige toepassing van augmented reality, (geïntegreerd in brillen of zelfs contactlenzen) lijkt mij waarschijnlijker. Vanuit de theorie dat pornografie vaak de eerste industrie is waar technologische innovaties doorbreken, durf ik te voorspellen dat OnlyFans-modellen in de toekomst digitale sekservaringen zullen verkopen, te beleven met een speciale toolkit; seksuele handelingen en relaties zullen zich nog vaker in de digitale wereld afspelen. Ook denk ik dat wearables, zoals smartrings en -watches, een steeds grotere rol gaan spelen in de manier waarop we onze gezondheid monitoren. Uiteindelijk zullen we ons eigen The Sims-personage worden: een holografische hydratatiemeter zal verschijnen als je twee uur geen water hebt gedronken. Emoties kunnen we straks aflezen aan de hand van een kleurtje op onze armband.

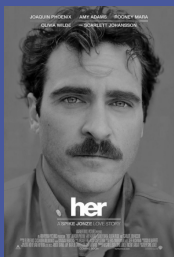
Tot slot mijn meest cynische voorspelling: over enkele decennia zal een klein oordopje het mogelijk maken de stemmen van andere mensen aan te passen naar een versie die je prettiger vindt klinken. Hetzelfde bedrijf zal ook contactlenzen leveren, waarmee je, mits je een premium-abonnement afsluit, kunt kiezen voor een 'verbeterde' versie van je partner.

Over twintig jaar zal ik dit essay er nog eens bij pakken om te zien welke voorspellingen zijn uitgekomen en waar ik er volledig naast zat. Ik daag de lezer uit hetzelfde te doen.

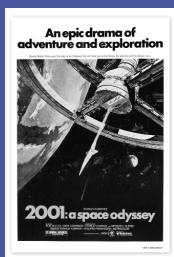
CINEMA OVER DE TOEKOMST

De redactie selecteerde tien films die de toekomst op een interessante manier voorstellen. Van sciencefictionklassiekers tot meer hedendaagse dystopische visies op de toekomst; allemaal meesterwerken die gaan over de mens die zich moet verhouden tot een nieuwe werkelijkheid.

Her (2013)

Theodore, een eenzame schrijver, raakt in de ban van een intelligente stemassistent genaamd Samantha. De film verkent met ontroerende subtiliteit wat intimiteit betekent in een digitale wereld. Jonze schept een toekomst die tegelijk vreemd en pijnlijk herkenbaar is. Fun fact: de stem van Samantha (Scarlett Johansson) werd pas toegevoegd nadat de hele film al was opgenomen.

2001: A Space Odyssey (1968)

Kubrick's *2001: A Space Odyssey* is meer dan een film: het is een visuele meditatie over evolutie, technologie en bewustzijn. De mysterieuze monoliet, de stille ruimtevluchten en de vriendelijke stem van besturingssysteem HAL 9000 zijn allemaal iconisch geworden. De film veranderde voorgoed hoe sciencefiction eruitziet en is nog altijd van grote invloed. Zo was de openingsscene van *Barbie* een knipoog naar deze film.

THEODORE: 'What does a baby computer calls its father?'

SAMANTHA: 'I don't know. What?'

THEODORE: 'Data.'

- *Her* (2013)

The Matrix (1999)

Wat als de wereld die we kennen slechts een simulatie is? *The Matrix* neemt die gedachte en verandert die in een filosofisch actiespektakel. Neo's reis van kantoorslaaf tot digitale messias werd een klassieker over rebellie en bevrijding, ook al werd de film in de laatste jaren ook een symbool van de alt-right beweging. Ironisch genoeg is de film geregisseerd door de Wachowski-zussen, beide trans.

Blade Runner (1982)

In de neonverlichte straten van Los Angeles, 2019, jaagt een detective op replicants: androïden die te menselijk zijn geworden. *Blade Runner* is film noir in de toekomst: donker, poëtisch en existentieel. Onze eigen Rutger Hauer speelt in deze film de rol van zijn leven als losgeslagen replicant. Het vervolg uit 2017, geregisseerd door Dennis Villeneuve (bekend van *Dune*), is ook de moeite waard.

‘I’ve seen things you people wouldn’t believe. Attack ships on fire off the shoulder of Orion. I watched C-beams glitter in the dark near the Tannhauser Gate. All those moments will be lost in time, like tears in rain.’

- Roy Batty, *Bladerunner* (1982)

Ex Machina (2014)

Een jonge programmeur wordt uitgenodigd om te testen of robot Ava echt bewustzijn heeft, maar wie test wie? *Ex Machina* is klinisch en beklemmend. Regisseur Alex Garland onderzoekt AI middels een psychologisch schaakspel. De film speelt met onze angst voor kunstmatige intelligentie en is, ondanks haar leeftijd, relevanter dan ooit.

Moon (2009)

Sam Bell (Sam Rockwell) werkt in *Moon* al drie jaar alleen op de maan, tot hij ontdekt dat hij misschien niet zo alleen is als hij dacht. *Moon* is een intieme karakterstudie dat bewijst dat een laag budget een goede filmmaker niet in de weg zit. Met minimale middelen en een briljante rol van Sam Rockwell schetst de film hoe isolatie op een mens weegt.

NATHAN: One day the Als are going to look back on us the same way we look at fossil skeletons on the plains of Africa. An upright ape living in dust with crude language and tools, all set for extinction.

CALEB: I am become Death, the destroyer of worlds.

NATHAN: There you go again, Mr. Quotable.

CALEB: There you go again. It's not my quote. It's what Oppenheimer said after he made...

Nathan, Caleb: ...the atomic bomb.

NATHAN: Yeah, I know what it is, dude.

- *Ex Machina* (2014)

Under the Skin (2013)

Scarlett Johansson speelt een buitenaards wezen dat door Schotland zwerft in menselijke gedaante. *Under the Skin* is hypnotisch, vervreemdend en gelaaagd. De film benoemt weinig expliciet, maar stelt interessante vragen over verlangen, eenzaamheid en wat het betekent om een lichaam te hebben. Een kunstwerk dat je zowel als sciencefiction- als horrorfilm kunt beschouwen.

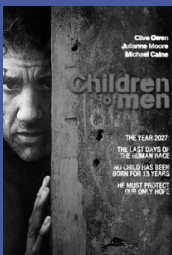

Marjorie Prime (2017)

In *Marjorie Prime* praat een dementerende vrouw met een hologram van haar overleden man. Maar kan ze haar eigen herinneringen wel vertrouwen? De film is ingetogen maar tegelijkertijd diep emotioneel: een dystopisch verhaal dat ethische vragen stelt over het gebruik van AI bij rouwverwerking. Met indrukwekkende rollen van Jon Hamm en Lois Smith.

As the sound of the playgrounds faded, the despair set in. Very odd, what happens in a world without children's voices.

- Miriam, *Children of Men* (2006)

Children of Men (2006)

In het dystopische *Children of Men* stelt Alfonso Cuarón een toekomst voor waarin vrouwen onvruchtbaar geworden zijn. Voormalig activist Theo krijgt de taak om een zwangere vrouw naar veiligheid te brengen. *Children of Men* is naast een ongelooflijk spannende thriller ook een film die rijk is aan thema's die met de jaren alleen maar actueler zijn geworden.

Arrival (2016)

Wanneer mysterieuze ruimteschepen op aarde verschijnen, moet taalkundige Louise Banks (Amy Adams) proberen contact met hen te leggen. *Arrival* is een ontroerende, intellectuele film over communicatie en tijd. De waanzinnige twist die de kijker laat nadenken over zijn eigen geschiedenis en plek op de wereld.

Alle filmposters zijn eigendom van de bijbehorende distributeurs en filmstudio's.

FUTURISTISCHE MAKE-UP

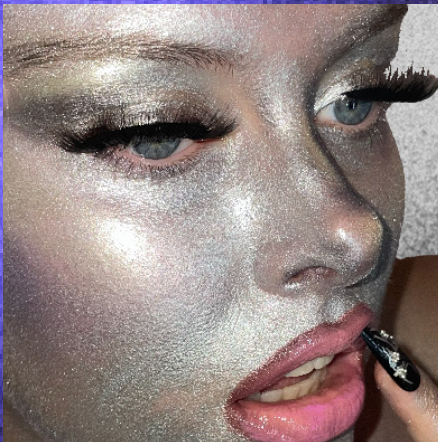
Ashley Duijveman (1996) is mediamaker, marketeer en dragqueen. Vanaf jonge leeftijd hield ze zich bezig met make-up en fashion en in 2021 studeerde ze af in Fashion & Branding aan de AMFI. Speciaal voor deze editie van Dead Poets Magazine maakte ze twee make-up looks waarvoor ze zich liet inspireren door science-fiction en retrofuturisme.

ASHLEY
DUIJVEMAN

Gedicht door Corianne Oosterbaan, illustratie door Jelle Havermans

ROOD ZAND

Corianne Oosterbaan (1988) schrijft proza en poëzie. Eerder werk verscheen in Seizoenszine, Vers Beton, Tijdschrift Ei en als Mammoetje bij HetMoet. Ze werkt op dit moment aan een roman vol sektarische trekjes, scams en inspirerende slogans voor succes.

Als je droomt van Mars
droom je dan van rood rood zand
een beloofd land, land van beloftes
waar je alles in de hand hebt
alles onder controle
wat er groeit, wat er niet groeit
wie er mag zijn, en wie niet

Droom je over utopieën
of ook wel eens over menselijkheden
en tekortkomingen
droom je ook over rood rood
onvruchtbaar zand
over zuurstoftekorten
terraforming en falen
voor altijd vast in je ruimtepak
want dit was je droom toch?

Rood rood zand
overleven op voorverpakte
voorraden die langzaam opraken
mislukte oogsten, beschimmelde tomaten
iedereen die weet hoe je dingen doet groeien die
groene vingers hebben geërfd
die zijn hier niet

Robots kunnen veel, maar dit niet
die echte warme hand op je schouder
want ooit was het je beloofde land
maar je sjokt voort in je ruimtepak
kijkt omhoog, en vraagt je af
waren het toekomstdromen
of fata morgana's
misschien was je beter af
in het gouden zand van de mega-Sahara
op woestijn Aarde

Interview, foto's door Leonie Dams

LEONIE DAMS: 'THE BOOK LEO'

We gingen om tafel met Leonie Dams, die zich als succesvol creator The Book Leo hoofdzakelijk met boeken bezighoudt. We interviewen haar over haar carrière, de wereld van BookTok en de toekomst van de (online) literatuurkritiek.

Je bent een creator met bijna 700.000 abonnees op YouTube. Ging die groei geleidelijk of blies je plotseling op?

Ik ben mijn kanaal begonnen als hobby, naast mijn studie. BookTube [een YouTube-gemeenschap gewijd aan boeken, red.] was toen nog heel klein en TikTok bestond nog niet. Ik heb heel lang maar een paar duizend volgers gehad. Tijdens de coronapandemie zat ik veel thuis, omdat ik stages moest doen voor mijn master. Dat ging niet door, dus toen had ik veel tijd om te lezen. Dat inspireerde me om er video's over te maken. In die tijd zat iedereen thuis en hadden mensen de tijd om te lezen en YouTube-video's te kijken. Toen is het na gestage groei plots heel hard gegaan.

Heb je veel Nederlandse concurrenten?

Nee. De meeste grote BookTubers komen uit Amerika of Engeland. Maar op BookTok [TikTok-gemeenschap gewijd aan boeken, red.] zie je natuurlijk van alles. Dat is zo toegankelijk, dat je echt mensen uit alle landen ziet. Er is ook een hele grote Nederlandse BookTok-community.

Je bent als 'boekinfluencer' een relatief nieuwe stem in het literaire veld. Hoe verhoudt het wereldje zich tot mensen zoals jij?

De traditionele wereld van literatuurkritiek en de online wereld komen nog niet echt veel met elkaar in aanraking, maar ik zou het wel leuk vinden als dat meer zou gebeuren. BookTube voelt als een heel andere wereld. Uitgeverijen, daarentegen, die hebben zeker door dat er online veel gebeurt. Ze doen bijvoorbeeld samenwerkingen met boek-influencers.

Je maakt Engelse video's en leest veel Engelstalige literatuur. Vanwaar die keuze?

Ik maak al vanaf het begin Engelstalige content omdat er niet echt Nederlandse boekencontent op YouTube was. Dus ik had zoiets van, als ik deel wil zijn van de online community, dan moet ik in het Engels video's maken. Dat vind ik ook heel leuk om te doen. Ik vind het bijzonder dat ik zo kan verbinden met kijkers uit verschillende landen.

DE TOEKOMST VAN LITERATUURKRITIEK

“Ik heb het idee dat op het internet culturele fenomenen vaak worden opgeblazen”

Waar komt jouw publiek vandaan?

De meeste komen uit de Verenigde Staten. Daarnaast ook veel uit Engeland, Nederland en Duitsland. Maar ik heb ook kijkers in landen als Brazilië en India.

Bijzonder! Dat kun je natuurlijk aan je statistieken aflezen.

Ja, precies.

Recent is er veel inhoudelijke kritiek op de hedendaagse boekenwereld. Denk aan essays en memes over ‘smut’ [een populaire term voor erotische fictie van lage kwaliteit, red.] en ‘performative reading’. Maak jij je zorgen over dergelijke fenomenen of zijn het gewoon mode-terminen?

Ik denk dat een groot deel daarvan internet-verontwaardiging is, wat ik veel terug zie komen. Zeker bij een thema als ‘performative reading,’ daar heb ik zelf ook een video over gemaakt.

Ja, daarin stel je je genuanceerd op. Dat doe je wel vaker met je kanaal, toch?

Klopt. Ik heb het idee dat op het internet culturele fenomenen vaak worden opgeblazen en dat een paar mensen daar boos om worden, soms alleen voor de likes. Bovendien kijkt iedereen momenteel door de lens van social media. Om ‘performative reading’ er weer bij te pakken; we hebben een vervormd beeld gekregen van wat mensen nou doen voor de lol, of niet. Als je het hebt over de kritiek op ‘smut’ en ‘romantasy’ dan vind ik de kritiek erg overdreven. Altijd als vrouwen iets leuk beginnen te vinden dan springt iedereen er op met zo’n houding van: ‘dat kan niet goed zijn!’ In online gesprekken gaat de nuance vaak verloren.

Hoe kijk je naar de toekomst van de literatuurkritiek?

Ik denk dat sociale media een grote rol gaan blijven spelen. Zolang mensen online zullen blijven praten over boeken die ze hebben gelezen, zal dat een groot onderdeel blijven van de boekenkritiek. Je zou wel kunnen zeggen dat traditionele boekencritici eigenlijk ook influencers zijn wat betreft welke boeken te lezen, al is de online wereld wel veel toegankelijker. Dat vind ik fantastisch, maar het is ook goed om stil te blijven staan bij de platforms waarop die content wordt geplaatst.

Wat ik namelijk wel zie is dat het type social media-platform dat gebruikt wordt voor boekencontent ook invloed heeft op welke video's het goed doen, en daarmee welke boeken populair worden. Neem als voorbeeld *A Little Life* van Hanya Yanagihara. Ik heb het zelf niet gelezen, dus kan over de inhoud niet veel zeggen, maar je zag wel dat dat boek ook populair werd omdat mensen video's maakten van hoe het ze aan het huilen maakte. Zoiets werkt heel goed als je short-form content maakt en dat zorgt er dan weer voor dat zo'n boek populair wordt. Of wanneer boeken bepaalde tropes hebben, zoals 'enemies to lovers' of 'there's only one bed.' Ik denk wel dat we stil moeten staan bij het type technologie dat we gebruiken. Dat heeft invloed op wat werkt en het goed doet in het algoritme. Op YouTube ben ik me bijvoorbeeld zelf bewust dat er community-richtlijnen zijn en ik bepaalde woorden niet mag zeggen.

Het thema van dit tijdschrift is 'de toekomst.' Heb jij een boek binnen dat thema dat je onze lezers zou aanraden?

De *Monk & Robot*-serie van Becky Chambers! Het is een utopische sciencefiction-reeks waarin de robots ermee zijn gestopt en in het bos zijn gaan leven. In de boeken volg je een monnik die op reis gaat en bevriend raakt met een robot.

Hoe zie je je eigen toekomst als creator voor je?

Ik zal sowieso over boeken blijven praten. Misschien dat ik nog uitbreid naar andere onderwerpen, bijvoorbeeld in de richting van meer algemene cultuurkritiek. Want ik vind het erg leuk om video-essays te maken. Toch zie ik me zelf dit niet de rest van mijn leven doen. Ook deels omdat ik denk dat het heel moeilijk is om een lange internetcarrière te hebben. Op een gegeven moment, tsja, dan word je irrelevant en zijn er nieuwe mensen.

Net zoals de eerste YouTubers nu ook al in vergetelheid zijn geraakt.

Ja, van de eerste golf is weinig over inderdaad. Maar momenteel vind ik kritiek geven en het analyseren van boeken en trends nog ontzettend leuk om te doen. Daarom zou ik het ook zien zitten om daarover te schrijven via andere kanalen, misschien is dat op de lange termijn duurzamer. Anderzijds vind ik het heel leuk om video's te maken. Tachtig procent van het werk dat ik doe is editen, dus wie weet ga ik daar later ook nog meer mee doen. ■

Kort verhaal door Anouk Bosch, illustratie door Loes Lawrie

ER KOMEN ANDERE TIJDEN

Anouk studeerde geschiedenis aan de Universiteit Leiden en is schrijver, podiumdier en professioneel peinzers. Soms maakt ze illustraties. Ze is onderdeel van literaire broedplaats Vuurland en de interdisciplinaire community bij de Buitenplaats van Brienenoord. Ze woont in Rotterdam.

Transcriptie interview 67: ‘Moedervandalisme’

Respondent: Liv Thijssen

Kinderen: 2

Fijn dat je vandaag langs wilde komen, Liv. Ik neem aan dat je alle voorwaarden doorgelezen hebt. Heb je nog vragen voor mij?

De correspondent schudt het hoofd.

Nee? Oké, helemaal goed. We beginnen vanaf het begin. Wanneer wist je dat graag kinderen wilde?

Ik heb dat geloof ik altijd geweten.

Hoe wist je dat dan?

Ik kan me niets anders herinneren dan een gevoel, een soort vlammetje in mijn buik, dat altijd opdook als ik dagdroomde over moeder worden. Daar fantaseerde ik veel over, uitgebreid ook. Het was voor zover ik weet niet iets wat ik leerde van mijn ouders of van Netflix of YouTube. Het wás er gewoon, zoals er ook altijd twee armen en twee benen en een hoofd zijn geweest.

Je bent geboren in 2024. Ter illustratie: toen in 2021 voor het eerst de Nationale Vruchtbaarheidstest werd afgenomen, had 77 procent van de deelnemers nog een kindervens. In 2025 was dat al gedaald naar 61 procent. Tegen de tijd dat jij moeder werd, was dit al een zwaarbeladen onderwerp. Hoe reageerde jouw omgeving op je kindervens?

In mijn puberteit begon ik te merken dat mijn gevoelens zeldzaam waren onder leeftijdsgenoten. Ik voelde me soms een uitstervende soort: een meisje, en later een vrouw met een onstuitbare, onweerlegbare kindervens.

Toen ik eenmaal zwanger was, merkte ik dat de reacties heel verdeeld waren. Ik heb nog altijd wel vrienden die kinderen krijgen zien als een natuurlijk proces en die begrijpen dat sommige mensen hierin echt hun biologische instinct moeten volgen. En natuurlijk heb ik, toen ik eenmaal zwanger was, ook veel contact gemaakt met andere zwangere vrouwen die voor hun kindervens kozen. Maar ik heb ook veel kritiek gehad en één goede vriendin heeft zelfs het contact verbroken. Daar was ik kapot van.

Hoe ging het gesprek met die vriendin?

Ik stelde voor om koffie te drinken na Pilates. Ik vond dat ze het snel moest weten, ook al was ik me ervan bewust dat zij en ik hele andere ideeën hadden over kinderen, zij heeft zich op haar achttiende illegaal laten steriliseren uit ideologische overtuiging. Toen ik het haar vertelde, staarde ze me vol ongeloof aan. Toen begon ze te huilen. Ik zat zelf op een roze wolk en in mijn naïviteit dacht ik heel even dat het vanuit ontroering was, maar ze bleek razend. Ze vroeg me of het gepland was en toen ik dat bevestigde, vroeg ze me of ik volslagen gek geworden was. Of ik me er wel bewust van was wat ik mijn ongebooren kind aandeed. Ze verviel in een soort manische preek over de staat van Nederland en ik riep terug dat ze geen glazen bol had, dat ze niet kon weten hoe ons leven zou gaan lopen, dat Finn en ik ruimte en geld en liefde hadden voor een kind en dat er altijd, áltijd iets is om voor te leven. Ze zei dat mijn gedachtegang precies het probleem illustreerde en noemde me een vieze christen-fundamentalist. Ik ben weggelopen en heb nooit meer iets van haar gehoord. Ik ben overigens niet christelijk, ik ben atheïst, mocht je je dat afvragen.

Dat weet ik uit je intake-formulier, inderdaad. Hoe ging je om met het verlies van die vriendschap en de kritiek op je zwangerschap?

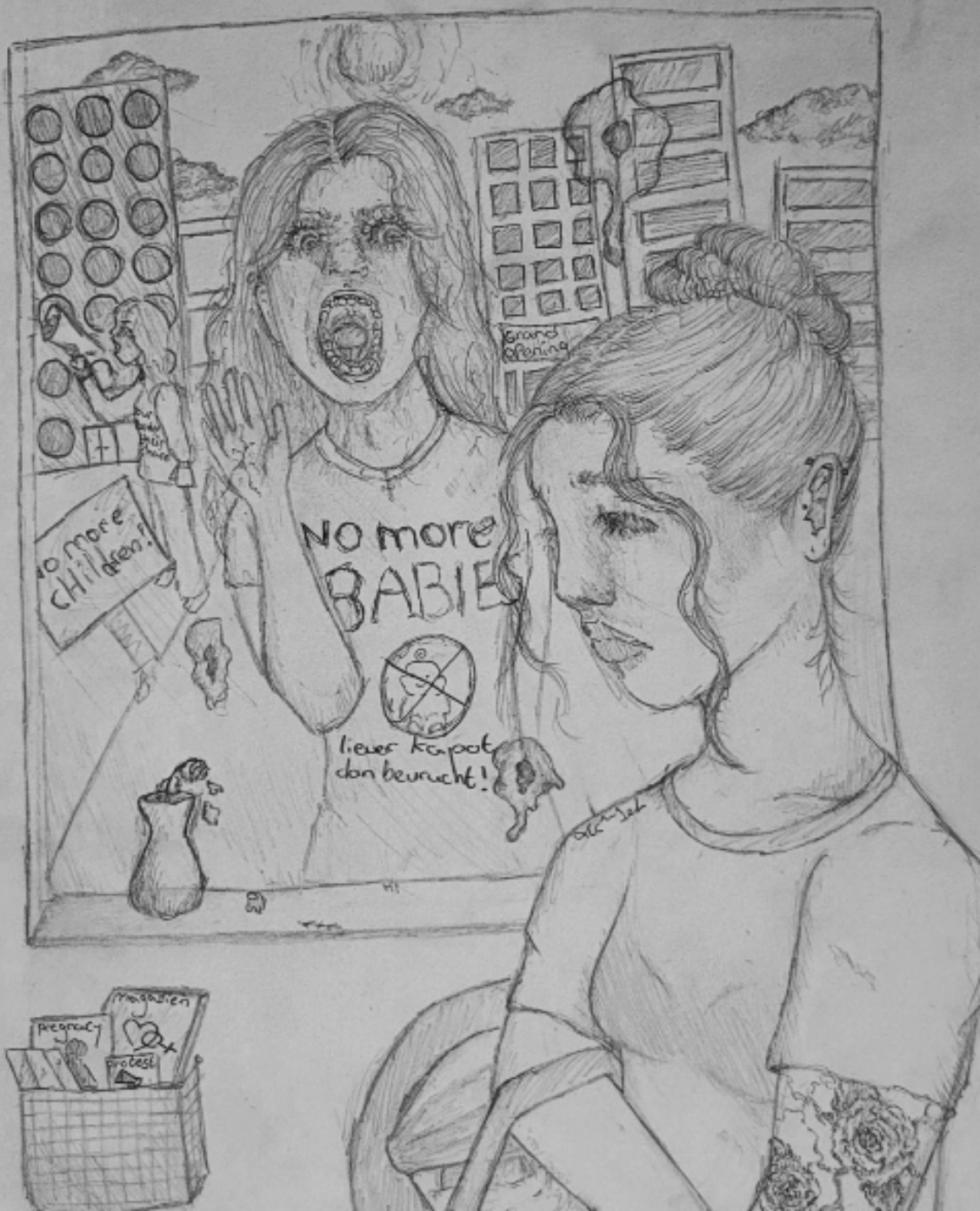
Het was best zoeken naar mensen die vanuit hetzelfde gevoel bewust voor kinderen kozen. De meeste supportgroepen zijn inderdaad religieus georiënteerd, maar ik heb nooit kinderen gewild vanuit het idee dat het een soort Goddelijke opdracht zou zijn, en ik heb geen evangelie om door te geven. 'Gaat heen en vermenigvuldig u', daar kan ik helemaal niks mee. Het klinkt misschien gek, maar de reden dat ik kinderen wilde is heel simpel: ik wilde ze omdat het goed voelde, en daarom koos ik ervoor. Ik heb alle ideologische, politieke en ethische redenen opzij geschoven en ben gewoon op dat kompas gaan varen. Later heb ik het daar vaak met mijn ouders over gehad. Daardoor weet ik dat ikzelf ook ter wereld ben gekomen in een tijd dat veel mensen dit als een moeilijke kwestie ervoeren. >

Wat vertelden je ouders dan?

Nou, eind jaren tien en begin jaren twintig verkeerden mijn ouders al in de groene kringen waarin kinderen krijgen steeds meer taboe werd. Al vonden mijn ouders destijds dat het klimaat vaak een beetje als excuus werd gebruikt, met name door hoogopgeleide yuppen die permanent keuzestress leken te hebben. Mijn ouders zijn geboren in de jaren tachtig van de twintigste eeuw, de generatie die precies op tijd de huizenmarkt ingestapt was, de opties van reizen, geld verdienen en jezelf ontplooien voelden voor hen eindeloos. Precies daarom leden veel mensen volgens hen aan koudwatervrees. Die ecologische voetafdruk werd volgens mijn ouders door veel mensen gebruikt als een nobel excuus. Het was een populaire discussie op vrijdagmiddagborrels: was de aarde niet al genoeg uitgeput door mensen? En wat voor toekomst zou deze planeet nog aan de kinderen van morgen te bieden hebben? Daar werd dan tegenin gebracht dat iedere generatie zijn problemen kende, dat er al rampspoed werd voorspeld sinds het begin van de mensheid, en dat áls het klimaat inderdaad zo'n probleem zou gaan vormen, dat mensen dan juist kinderen moesten nemen om die problemen in de toekomst op te lossen.

Hoe stonden je ouders in die discussie?

Mijn beide ouders hadden, net als ik, een diepgewortelde kinderswens. Maar natuurlijk gingen die gesprekken met vrienden hen niet in de koude kleren zitten, want ze gaven wel degelijk om het klimaat. Daarom hebben ze, zoals veel stellen in hun tijd, na veel wikken en wegen een plan gemaakt waardoor ze vonden dat hun beslissing geoorloofd was. Ze namen maximaal twee kinderen, zodat ze de wereldbevolking in principe niet groter maakten dan die al was, aangezien ze zelf op een dag dood zouden gaan en hun kinderen hen dan zouden vervangen. En mijn broer en ik zijn enorm milieubewust opgevoed. We hadden een elektrische auto, zonnepanelen, we vlogen maximaal één keer per jaar, aten zoveel mogelijk plantaardig, en alleen vlees van de biologische slager. >

Dankjewel voor je uitgebreide antwoorden. Zoals je weet hebben we voor dit onderzoek respondenten gezocht die te maken hebben gehad met het fenomeen moedervandalisme. Zou je hier iets over kunnen vertellen?

Eerst even dit: ik vind dat een rare term, want het klinkt daardoor alsof het de moeders zijn die vandalisme praktiseren. Maar goed, ik heb best wat meegemaakt door de jaren heen. Toen ik beviel van mijn oudste, Flo, stonden er Geboortestakers voor de deur van de kraamkliniek. Ze gooiden met eieren, riepen 'Liever kapot dan bevrucht'. Gelukkig was ik toen wazig van de hormonen en pijnstillers. Het incident wat mij het meest is bijgebleven, is toen mijn jongste dochter Lot een half jaar oud was. Mijn man Finn en ik waren net verhuisd naar een buurt die bekend stond als kindpositief. Een vrouw van een paar huizen verderop had ook een baby, een advocate van Unilever die bij me bij de eerste ontmoeting op het hart drukte dat haar kind natuurlijk een ongelukje was. Ik had die dag gewandeld en Flo had net een woedeaanval omdat ik geen sapje bij me had. Ik had Lot uit de wagen getild en was met de kinderen naar binnen gegaan om drinken te pakken, en toen ik terug bij de kinderwagen kwam zag ik het. Op de luifel stond met grote witte letters ELITAIRE EGOÏST gekalkt. Op het dekentje lagen folders vol foto's van de sloppenwijken rondom Den Haag, en een poster met een voorstelling van Nederland zodra de dijken breken. Het was een heel eng idee, het feit dat iemand dichtbij genoeg was om dit te doen terwijl ik een paar minuten binnen was. Dat voelde bijzonder onveilig.

Maak je je zorgen over het breken van de dijken?

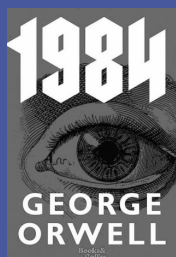
Natuurlijk, dat is een zorg die velen van ons hebben, lijkt me. Zoals ik al zei, ik ben niet religieus. Ik geloof niet dat een wonder ons zal redden van het water. De zee komt, binnenkort, dat is een feit, ik geloof de wetenschappers. Maar ik geloof ook niet dat dit het einde der tijden is. Inmiddels zijn wij naar Gelderland verhuisd. Natuurlijk, ik besef dat het een enorm privilege is, dat wij een huis konden verkopen dat óók al boven zeeniveau ligt en dat dus nog wat waard is. En ik vind ook echt dat de overheid een oplossing moet bedenken voor iedereen die nu nog onder zeeniveau woont, want dit kan zo niet. Maar bij ons in Lunteren gaat het leven gewoon door, de kinderen gaan naar school en spelen lekker buiten. We passen ons aan, dat is het. Ken je dat hele oude liedje van Boudewijn de Groot, *Er Komen Andere Tijden?* Daarin zingt hij: wie niet wil verzuipen is wijs als hij zwemt, want er komen andere tijden. Ik geloof daar heilig in, op een positieve manier. Ik geloof dat er andere tijden komen.

Tips door Jelle Havermans en Liz van den Brink

LITERATUUR OVER DE TOEKOMST

De redactie selecteerde tien memorabele boeken die elk op hun eigen manier iets zeggen over de toekomst. We vroegen sciencefiction-liefhebber Jelle Vrieswijk om hulp en maakten op basis van zijn advies een samenstelling van klassiekers en hedendaagse literaire werken.

1984 – George Orwell

In *1984* schetst George Orwell een wereld waarin elke gedachte wordt bewaakt en vrijheid slechts een herinnering is. Lezers volgen Winston Smith, die durft te dromen van verzet tegen het allesziende regime van Big Brother. Het boek is angstaanjagend actueel, zelfs decennia na publicatie. Inmiddels is “Orwelliaans” een gangbaar begrip voor strikte overheidscontrole.

Klara en de zon – Kazuo Ishiguro

Klara en de zon vertelt het verhaal van Klara, een kunstmatige vriendin met een opmerkelijk vermogen tot empathie. Door haar ogen ontdekt de lezer een wereld waarin technologie en menselijkheid vervagen. Ishiguro weeft poëzie en filosofie samen in een ontroerend toekomstverhaal. Het is een roman die de vraag stelt: wat betekent het écht om mens te zijn?

**“Who controls the past
controls the future: who
controls the present
controls the past.”**

– 1984, George Orwell

Brave New World – Aldous Huxley

In *Brave New World* heeft de samenleving perfectie bereikt al is dat ten koste gegaan van vrijheid en individualiteit. Mensen worden geboren in flessen en geluk wordt in pilvorm verstrekt. Huxley's toekomstvisie is even fascinerend als verontrustend. Fun fact: het boek werd geschreven in 1932, maar voorspelde een technologisch totalitarisme, waar we volgens sommige wetenschappers al in zitten.

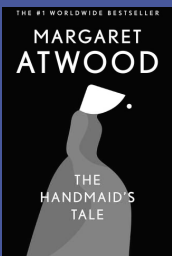

Gebied 19 – Esther Gerritsen

Wie denkt dat er in het Nederlandse literatuurlandschap niets gebeurt op het gebied van sciencefiction, heeft het mis. Met *Gebied 19* won Esther Gerritsen namelijk de boekenbon literatuurprijs in 2025. Haar dystopische roman leest makkelijk weg maar gaat confronterende vragen over macht, privacy en identiteit gelukkig niet uit de weg.

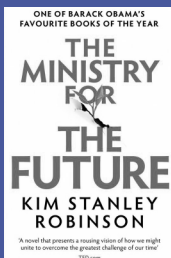
“Nee,’ zei Parker, ‘dat doen we niet meer, overal iets achter zoeken, waarheid is niet vinden, je bent te laat met nadenken, dat deden ze vroeger.”

– Gebied 19, Esther Gerritsen

The Handmaid's Tale – Margaret Atwood

In de republiek Gilead zijn vrouwen hun rechten kwijt en gereduceerd tot hun geboortemachines. *The Handmaid's Tale* volgt Offred, die probeert te overleven in een wereld waarin geloof en tirannie hand in hand gaan. Atwoods verhaal is huiveringwekkend maar vlot geschreven. Het is geen toeval dat de roman wereldwijd symbool is geworden voor vrouwenrechten. Ironisch is dat het boek in enkele Amerikaanse staten is verbannen.

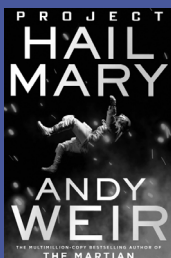

The Ministry for the Future – Kim Stanley Robinson

Deze ambitieuze roman plaatst de lezer midden in de klimaatcrisis van de nabije toekomst. *The Ministry for the Future* volgt wetenschappers, politici en activisten die proberen de planeet te redden, soms met radicale middelen. Robinson combineert feiten en fictie op meesterlijke wijze. Een hoopvol boek dat iedereen die vreest voor de klimaatcrisis zeker eens gelezen moet hebben.

“But early in the twenty-first century it became clear that the planet was incapable of sustaining everyone alive at Western levels, and at that point the richest pulled away into their fortress mansions, bought the governments or disabled them from action against them, and bolted their doors to wait it out until some poorly theorized better time, which really came down to just the remainder of their lives, and perhaps the lives of their children if they were feeling optimistic—beyond that, après moi le déluge.”

– The ministry for the Future, Kim Stanley Robinson

Project Hail Mary – Andy Weir

In *Project Hail Mary* moet Ryland Grace de aarde proberen te redden wanneer een buitenaardse microbe de zon van haar kracht ontdoet. Weir combineert humor, wetenschap en emotie in deze sciencefictionthriller. Weir is bij sciencefictionfans al bekend van zijn werken *The Martian* en *Artemis*. Volgend jaar kunnen we de verfilming van *Project Hail Mary* verwachten, met Ryan Gosling als Ryland.

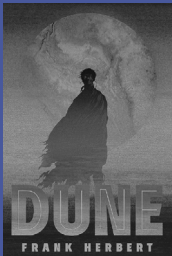

Het recht van de Radch – Ann Leckie

In dit baanbrekende verhaal volgen we Breq, de overlevende van een sterrenschip dat ooit duizenden lichamen bestuurd. *Het Recht van de Radch* onderzoekt identiteit, macht en bewustzijn. Leckie brak alle genre-grenzen en won de grote sciencefictionprijzen. Het boek gebruikt geen geslachtsspecifieke voornaamwoorden, wat destijds een revolutionaire keuze was.

“Greatness is a transitory experience. It is never consistent. It depends in part upon the myth-making imagination of humankind. The person who experiences greatness must have a feeling for the myth he is in. He must reflect what is projected upon him. And he must have a strong sense of the sardonic. This is what uncouples him from belief in his own pretensions. The sardonic is all that permits him to move within himself. Without this quality, even occasional greatness will destroy a man.”

– Dune, Frank Herbert

Dune – Frank Herbert

Dune voert de lezer mee naar de woestijnplaneet Arrakis, waar diverse facties in een epische strijd verstrengeld zijn. Paul Atreides groeit uit tot de messiasfiguur van een woestijnvolk dat vecht om overleving. Herbert's wereld is zo rijk en complex dat deze hele generaties schrijvers heeft beïnvloed. *Dune* is sciencefiction van de bovenste plank, met een mythisch randje.

De linkerhand van het duister – Ursula Le Guin

Op de ijzige planeet Gethen ontmoet een aardse ambassadeur een samenleving waarin gender vloeibaar is. *De linkerhand van het duister* is een ontroerende verkenning van cultuur, identiteit en verbinding. Le Guin's proza is tegelijkertijd poëtisch en scherpzinnig. Het boek was revolutionair in zijn tijd maar heeft sindsdien maar nauwelijks aan relevantie ingeboet.

DANKWOORD

We willen de onderstaande mensen bedanken voor hun bijdrage aan deze editie van Dead Poets Mag. Onder hun naam staat hun Instagram-handle, mocht je meer van hun werk willen zien of in contact wil komen.

Leonie Dams
@thebookleo

Ashley Duijveman
@ashley_duijveman

Anouk Bosch
@anouk_boschelf

Jelle Vrieswijk

Corianne Oosterbaan
@corianneoosterbaan

Loes Lawrie
@kitty_cat12357

Dara Bazelet
@daraa.m

Verder willen we jou bedanken voor het lezen van ons magazine! De volgende editie van Dead Poets Magazine zal de laatste zijn. We hebben twee jaar lang met veel plezier gewerkt aan het tijdschrift maar gaan onze energie in andere projecten stoppen.

Wil je de volgende en tevens laatste editie van Dead Poets Magazine aanschaffen? Dat kan bij Athenaeum Nieuwscentrum Amsterdam en Kinderboekwinkel Amsterdam.

OPROEP

Het zesde nummer staat in het teken van EINDIGHEID en zal verschijnen in de zomer.

Voor dit slotnummer zijn we op zoek naar:

- * Schrijvers en essayisten
- * Dichters
- * Illustratoren en fotografen

Lijkt het je leuk om een gedicht of essay te schrijven of heb je al iets geschreven dat past bij het thema EINDIGHEID? Of lijkt het je leuk om een illustratie of fotoserie te publiceren in Dead Poets Magazine?

Stuur je werk voor 15-03-2026 naar lizvdbrink@gmail.com en wie weet publiceren we jouw werk in de laatste editie van Dead Poets Magazine. Wij laten je tijdig weten of je werk gepubliceerd zal worden. Vragen, opmerkingen of suggesties kunnen ook naar dit e-mailadres worden gestuurd.

